

УДК 930.253:001.32](477+71)“1949/2014”

В. Є. РОЖКО*

**АРХІВНЕ ЗБРАННЯ ІНСТИТУТУ ДОСЛІДІВ ВОЛИНІ
ТА ТОВАРИСТВА “ВОЛИНЬ” У ВІННІПЕЗІ (КАНАДА)
У ФОНДАХ ДЕРЖАВНОГО АРХІВУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ**

Охарактеризовано склад та зміст документів Інституту Дослідів Волині і Товариства “Волинь” у Вінніпезі (Канада) за 1949–2014 рр., які були передані до Держархіву Волинської області у 2014–2015 рр.

Ключові слова: еміграція; Канада; Інститут Дослідів Волині і Товариство “Волинь” у Вінніпезі; документи; Державний архів Волинської області.

Українська еміграція до країн Нового Світу і до Канади, зокрема, пережила три хвилі: перша – з 80-х років ХІХ ст. до початку Першої світової війни 1914 р., друга – між двома світовими війнами, третя – повоєнна, яка на відміну від двох попередніх, суто економічних, була майже цілковито політична. Серед емігрантів третьої хвилі був недокатований “енкаведистами” і гестапівцями великий відсоток свідомої української інтелігенції: професори, вчителі, лікарі, інженери, письменники, журналісти, науковці, священики й інші, які по приїзді до країн поселень на американському континенті в 1945–1950-х роках ХХ ст. почали створювати громадські, релігійні, науково-видавничі й інші організації, зокрема, регіональні товариства.

Серед прибулих до США і Канади емігрантів була й значна кількість свідомих свого українства вихідців з історичної Волині, яких найбільше опинилося у м. Вінніпег (провінція Манітоба, Канада). Серед них і постав 14 лютого 1950 р. ініціативний гурток волинян, до якого ввійшли: М. Боровський, І. Онуфрійчук, А. Нитипчук, І. Щерблюк, П. Пилип’юк, С. Матусевич, Д. Бартошук, П. Кришук, М. Бойко, Ю. Мулик-Луцик та інші, які 21 липня 1951 р. заснували Інститут Дослідів Волині (далі – ІДВ), нижчою структурою якого було Товариство “Волинь”. Згодом філії Товариства постали в Нью-Йорку, Торонто, інших містах вільного світу, де жили волиняни¹. Метою заснування ІДВ було збирання, наукова систематизація, класифікація документальних та історичних джерел, їх опрацювання і видання.

Видавничим органом ІДВ та Товариства “Волинь” став науково-популярний збірник волинезнавства “Літопис Волині” (“LITOPYS

* Рожко Володимир Євтухович – кандидат церковно-історичних наук, історик-архівіст, дійсний член Інституту дослідів Волині у Вінніпезі (до 2014 р.), почесний професор Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (м. Луцьк).

WOLYNI”), перше число якого з’явилося 1953 р. У зверненні редакції до читачів говорилося: “Наша мета – зібрати і зберегти від знищення ті матеріали про Волинь, які ще збереглися в нас, а які на наших землях нищяться, науково і об’єктивно висвітлювати питання, що торкаються Волині, об’єднати земляків, помагати їх морально і матеріально. Ми свідомі, що без допомоги всіх волиняків не можемо досягнути мети, а тому звертаємося до всіх земляків і українців – науковців і працівників пера, які мають матеріали або пам’ятають події минулих років, що зв’язані з Волинню, Холмщиною і Забужжям – передати їх у наші руки для використання”².

Загалом упродовж діяльності цих науково-дослідних і видавничих установ вийшло 20 чисел збірника та 70 позицій інших надруків. Серед них – поважні наукові видання митрополита Іларіона, в миру професора Івана Огієнка, професора Олександра Цинкаловського, Степана Килимника, Євгена Пастернака, письменника Уласа Самчука й інших³. У видавничому каталозі також зазначені філокартичні, філателістичні видання з волинезнавчої тематики.

Місцем осілості і праці ІДВ та Товариства “Волинь” став Український народний дім у Вінніпезі, де розмістилися канцелярія, бібліотека та архів. Незмінним на громадських засадах працівником упродовж десятиліть був Ілля Онуфрійчук, саме він започаткував і зберігав усі документи, пов’язані з діяльністю волинян у Вінніпезі – західній діаспорі. Після його смерті опіку над документами архіву взяли на себе довголітній секретар Надія Шаварська і останній голова управи ІДВ та Товариства “Волинь” доктор Сергій Радчук.

Станом на 2015 р. у складі цих волинських організацій залишилося лише шість членів у Вінніпезі та один в Україні – автор цих рядків. Коли постало питання, кому в Україні передати архів і бібліотеку ІДВ, колегіально (враховуючи думку свого представника на рідній землі) було вирішено: видання волинян Вінніпегу розіслати по науково-дослідних, освітніх світських і духовних навчальних закладах, бібліотеках, музеях історичної Волині⁴.

Під безпосереднім керівництвом голови управи Сергія Радчука, секретаря Надії Шаварської та скарбника Ніни Лугової тисячі книг, збірників, філателістичних, філокартичних видань ІДВ та Товариства “Волинь” поповнили духовні скарбниці історичної Волині.

Окремі дійсні члени ІДВ на прохання автора цих рядків своїм коштом пересилали власні зібрання до архівів та бібліотек на історичну Волинь, в Україну. Так, до Держархіву Волинської області наш земляк Степан Радіон з Мельбурну (Австралія) надіслав зібрану ним упродовж 1949–1990 рр. україніку П’ятого континенту, а збірку о. Семена Гаюка із США його донька Мирослава Дмитріюк передала бібліотеці Київської Духовної академії УПЦ КП. Ще інші збірки духовних осіб-воли-

нян, зокрема, митрополита Анатолія Дублянського, поповнили фонди музеїв та бібліотек Волині. Цей список можна продовжити, бо на історичній Волині немає жодної поважної науково-дослідної установи, культурно-освітнього навчального закладу, куди б волиняни Вінніпегу не передали свої духовні надбання.

За роки діяльності ІДВ та Товариства “Волинь” утворилася та відкладалася також чимала кількість документів, які склали архів цих двох організацій. Цілком природно, що у його членів виникла думка передати документи до Держархіву Волинської області. Першим, з ким Управа ІДВ зав’язала ще 22 серпня 1990 р. контакти, був автор цих рядків, якого просили надіслати статті з волинезнавчої тематики до редакції “Літопису Волині”. Цим першим листом і було започатковано особовий фонд в Держархіві Волинської області: ф. Р-3441 “Рожко Володимир Євтухович. Історик-архівіст, дійсний член Інституту дослідів Волині у Вінніпезі, Канада та його представник в Україні, кандидат церковно-історичних наук, почесний професор Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки”. Нині фонд нараховує 434 справи, серед яких – десятки справ, де згруповано листування фондоутворювача з ІДВ та Товариством “Волинь” у Вінніпезі, українськими науковими, громадськими організаціями в західній діаспорі. На той час фонд був єдиною основною першоджерельною базою до історії зв’язків волинських організацій діаспори з волинянами на рідних землях за 1990–2009 рр.⁵ У 2013–2014 рр. керівництвом Держархіву Волинської області за сприяння автора цієї розвідки велося листування з ІДВ та Товариством “Волинь” про передавання архівних документів⁶.

2014 р. до Луцька на ім’я автора статті, як дійсного члена ІДВ та його представника в Україні, від об’єднаних волинян Вінніпегу надійшло 4 скрині з документами про багаторічну діяльність цих волинських організацій, а в 2015 р. – додатково ще одна скриня. Після перегляду, систематизації, вивчення автором цього дослідження документів ІДВ та Товариства “Волинь” (такою була умова Президента і секретаря волинян Вінніпегу), майже всі надіслані документи були передані в архів для науково-технічного опрацювання і подальшого користування ними. Опрацювання документів було доручено нинішньому начальнику відділу зберігання документів НАФ архіву Антоніні Гурській.

Після ґрунтовного вивчення надісланих документів ІДВ розпочався копіткий і тривалий процес їх науково-технічного опрацювання, який тривав кілька місяців. Фонду було присвоєно номер (№ Р-3618) та назва – “Товариство “Волинь”, науково-дослідна установа Інститут дослідів Волині, м. Вінніпег, провінція Манітоба, Канада”. Справи фонду формувалися за хронологічно-тематичним принципом, документи були описані, підшиті і пронумеровані, на них складено опис у чотирьох примірниках. До опису фонду додано розлогу історичну довідку та пе-

редмову. Один із примірників та акт передавання-приймання були надіслані доктору Сергію Радчуку до Вінніпегу. У фонді – 110 справ за 1932, 1940, 1945–2014 рр., у тому числі й особові документи керівних членів об'єднання волинян.

Держархів Волинської області 18 липня 2014 р. провів презентацію фонду, участь в якій взяли працівники архівних установ області, представники громадських, наукових організацій, науковці, краєзнавці, краєлюби. Під час презентації присутні мали можливість не лише почути виступи директора архіву Володимира Гики та автора цієї публікації про історію заснування та діяльність ІДВ і Товариства “Волинь” у Вінніпезі, а також оглянути виставку волинезнавчих документальних джерел, пояснення до яких зробила упорядник фонду Антоніна Гурська. Цей важливий захід висвітлювався у ЗМІ Волині, української діаспори на заході, соціальних мережах.

У листі-подяці працівникам архіву від доктора Сергія Радчука говориться так: “Хоч нас тут залишилося вже небагато членів, але ми радіємо, що виконали свій моральний обов’язок перед нашими засновниками-організаторами та батьками, які з великою любов’ю до свого українського народу, його історії, до рідної Волині та України більше 60 років жертвували, видавали і працювали без жодних винагород”⁷.

Перша справа фонду включає документи про заснування ІДВ і Товариства “Волинь” в 1949–1951 рр., а саме: протоколи засідання ініціативного гуртка волинян Вінніпегу, протоколи перших зборів, засідань Товариства “Волинь” та Інституту, з яких можна дізнатися, як обиралися перші керівні органи, вибудовувалася структура, започатковувалася науково-видавнича діяльність, формувалася з добровільних пожертв та внесків фінансова база видавництва, зокрема, щоквартальників “Волинь” (Ч. 1, Ч. 2, 1951, Нью-Йорк, США) та збірника “Волинь у боротьбі за волю України” (1952, Вінніпег, Канада).

Журнал-щоквартальник “Волинь” був видавничим органом волинян Нью-Йорку, а збірник “Волинь у боротьбі за волю України” – волинян Вінніпегу. Знайомлячись із протоколами зборів, засідань Товариства “Волинь”, спостерігаємо процес об’єднання двох найбільших організацій волинян Канади і США, створення єдиного Товариства “Волинь” і Інституту Дослідів Волині у Вінніпезі з філіями в інших країнах поселення: Австралія, Аргентина, ФРН та заснування єдиного видавничого органу волинян – науково-популярного збірника волинезнавства “Літопис Волині”. До фонду ввійшли всі протоколи зборів, засідань Товариства “Волинь” та ІДВ за 1949–2012 рр., в яких відбито найважливіші сторони їхнього життя і діяльності у тому часовому поясі.

Окремо сформовано у справі інші документи про роботу Товариства “Волинь” та ІДВ за 1949–2004 рр. Це – листи, інформації, огляди, списки тощо, що розкривають діяльність організацій волинян Вінніпе-

гу, показують їхні тісні зв'язки з світовою західною волинською діаспорою, українськими громадсько-науковими, релігійно-церковними організаціями, установами.

Серед документів фонду – заяви про вступ в члени ІДВ за 1951–1989 рр., журнал обліку членів Інституту за 1951–1964 рр. Членські книжки за 1949–1981 рр. виділені в окремі справи.

Начисленніша група документів фонду, це – листування волинських організацій Вінніпегу. Перша група – листування з волинською українською діаспорою на заході, друга – листування з українськими громадськими, науковими, освітніми установами, навчальними закладами, світськими і духовними, церквами, архівами, музеями, окремими громадянами в добу незалежності України. Серед них – листи професора, доктора Івана Огієнка, митрополита Української греко-православної церкви в Канаді, блаженнішого Іларіона, його синів Анатолія і Юрія Огієнків, Лариси Біди-Огієнко, Володимира Кубійовича, Ярослава Рудницького, професора Олександра Цинкаловського, доктора Максима Бойка, Антоніни Горохович, письменників, журналістів: Уласа Самчука, Кирила Куцюка-Кочинського з Румунії, Степана Радіона, Дмитра Нитченка з Австралії, Тоні Дем'янчук-Шалапай з Великої Британії та десятки інших.

Значна частина документів – листування з представниками Української Православної церкви США, Канади, УАПЦ в діаспорі: митрополитом, патріархом Мстиславом, митрополитом Іларіоном, митрополитами Никанором Абрамовичем, Анатолієм Дублянським, священиками: о. доктором Степаном Ярмусем, о. Борисом Стасишином з Австралії, о. Миколою Гаюком з Німеччини та іншими. Друга група – це листи з державних, наукових установ, громадських організацій Волині, України (зокрема, Луцька, Києва) від науковців, краєзнавців, окремих осіб, в яких висловлювалися прохання надіслати видання ІДВ та Товариства “Волинь”.

В окрему справу сформовано листування визначного митця волинянина Ростислава Глуква з Англії, який тісно співпрацював із волинськими організаціями Вінніпегу, створив для них цілу низку філателістичних, філокартичних видань з волинезнавчої тематики. Варто зазначити, що філателістичні, філокартичні видання волинських організацій Вінніпегу також сформовані в окремі справи та внесені до опису цього фонду.

Досить об'ємистим та інформативним є листування ІДВ з українськими установами, організаціями західної діаспори, а саме: Осередком бібліографії Волині, Українським історичним Товариством у США, Українським Народним Домом, Осередком української культури і науки, Радою українознавчих студій Канадського інституту, Українською канадською фундацією імені Тараса Шевченка, Світовою федерацією

українських жіночих організацій, Комітетом фундації образу Почаївської Божої Матері, Представництвом виконавчого органу Української Національної ради, Українською революційно-демократичною і Українською соціалістичною партіями, Комітетом українців Канади, Українською бібліотекою імені Симона Петлюри в Парижі, бібліотекою Української Греко-Православної церкви Св. Володимира та іншими.

У фонді відклалися також численні інформаційні вісники, бюлетені, інформаційні листки, повідомлення, буклети, в яких висвітлюється діяльність волинських українських організацій, установ, партій, церков, окремих діячів: Гордія Босого, організатора Українського вільного козацтва, Ростислава Волошина, чільного керівника ОУН(р)–УПА, а також події 1943 р. на Волині, діяльність Луцької української гімназії імені Лесі Українки, Храму Св. Покрови у Буенос-Айресі (Аргентина) тощо.

В окремих справах згруповано особові документи – посвідчення, привітання, листи довголітнього голови управи Товариства “Волинь” у Вінніпезі інженера Іллі Онуфрійчука та його родини. Ця відома українська волинська родина опинилася вимушено на еміграції у Канаді. Троє братів Іллі Онуфрійчука – Олександр, Іван і найменший Михайло були замордовані 23–24 червня 1941 р. у тюрмах Луцька, Володимира, Ковеля московськими червоними катами перед їх ганебною втечею з Волині. Тоді було без суду розстріляно кілька тисяч в’язнів – найкращого молодого цвіту Волинської землі⁸.

Відклалися також документи про заснування відділення Інституту дослідів Волині, як структурного науково-дослідного підрозділу Волинського державного університету імені Лесі Українки за 1996 р.

Про завершення своєї діяльності Інститут Дослідів Волині і Товариство “Волинь” повідомили у “Пресовому комунікаті” (2014 р.), де також висвітлено довголітню безцінну науково-видавничу працю волинців Вінніпегу та інших країн поселення. Текст “Пресового комунікату” публікуємо нижче. Документ подається мовою оригіналу, зі збереженням стилістичних та орфографічних особливостей.

Архівні ж документи про багатогранну діяльність наших земляків, що були передані до Держархіву Волинської області, є доступні для всіх науковців, краєзнавців, краєлюбів, які прагнуть пізнавати і написати нові сторінки з історії української волинської діаспори в західному вільному світі.

¹ *Бойко М.* Десятиліття Інституту дослідів Волині / Максим Бойко // Літопис Волині. – Вінніпег, 1961. – Ч. 5. – С. 3–30.

² Літопис Волині [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://diasporiana.org.ua/wp-content/uploads/books/2143/file.pdf>. – Назва з екрана.

³ *Рожко В.* Інститут Дослідів Волині і Товариство “Волинь” та їх науково-видавнича діяльність у Канаді / Володимир Рожко // Архіви України. – 1992. – № 1–3. – С. 44–52.

⁴ Державний архів Волинської області (далі – Держархів Волинської обл.), ф. Р-3441, оп. 1, спр. 174, арк. 14.

⁵ Детальніше див.: *Володимир Рожко.* Інститут Дослідів Волині та Товариство “Волинь” у документальних та історичних джерелах Держархіву Вінницької області // Інститут Дослідів Волині та Товариство “Волинь” у Вінніпезі (до 60-річчя заснування) : матеріали міжнародної науково-практичної конф. – м. Луцьк, 2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://vrba.org/component/attachments/.../6.html>. – Назва з екрана.

⁶ Держархів Волинської обл., ф. Р-3441, оп. 1, спр. 60, арк. 1–14.

⁷ Там само, ф. Р-3618, оп. 1, спр. 4, арк. 114.

⁸ *Рожко В.* Закривавлена Волинь / Володимир Рожко // Альманах “Біль”. – Львів, 1993. – С. 208–220.

ПРЕСОВИЙ КОМУНІКАТ ІНСТИТУТУ ДОСЛІДІВ ВОЛИНІ І ТОВАРИСТВА “ВОЛИНЬ” (2014 р.)

Управа Інституту Дослідів Волині і Товариство “Волинь” повідомляє, що діяльність цих двох братніх організацій, після неперервної успішної праці на протязі шістдесяти років – припиняється.

Під час свого існування ці дві братні організації внесли цінний вклад в літературу і видавничу скарбницю української діаспори Волині та України в цілому. Між іншим, членами цих організацій були волиняни і не волиняни і не лише ті, що проживали в Канаді, але й поза нею.

Діяльність згаданих організацій була багатосторонньою – соціальна, фінансова, літературна, видавнича, суспільна тощо. Слід згадати, що почесним головою Інституту Дослідів Волині був митрополит Іларіон, в миру проф. док. Іван Огієнко, який тісно співпрацював з членами літературно-видавничої комісії Інституту над виданням і публікацією його академічних та церковних праць, як, наприклад, чотиритомний “Етимологічно-Семантичний словник української мови”, “Словник мови Шевченка”, “Свята Почаївська Лавра”, “Мої проповіді”, “Історія української літературної мови”, “Слово про Ігорів похід” та ряд інших.

Головним рушієм праці обидвох братських організацій був інженер Ілля Онофрійчук. Він був довголітнім головою Товариства “Волинь” та трудолюбивим управителем, а крім того невтомним промотором цих організацій. Тому йому заслужено належить найглибше признання і безмежна подяка. До складу Редакційної колегії Інституту Дослідів Волині і Товариства “Волинь” входили: др. Юрій Мулик-Луцик, др. Сергій Радчук, о. др. Сергій Герус, митр. прот. Сергій Кіцюк, редактор Михайло Подворняк, др. Іраїда Тарнавецька, о. др. Степан Ярмусь та інж. Ілля Онофрійчук. Окрім ряду праць Митрополита Іларіона, Інститутом Дослідів Волині і Товариством “Волинь” було видано 20 томів надзвичайно популярного “Літопису Волині” та праці таких авторів як Уласа Самчука “Планета Ді-Пі”, “На коні вороному”, “На білому коні”, отамана Тараса Бульби-Боровця “Армія без Держави”, проф. Цинкаловського “Стара Волинь і Волинське Полісся”, редактора Михайла Подворняка “Вітер з Волині”, о. др-а Степана Ярмуса “Духовність Українського Народу”, “Вибране” та багато інших авторів.

Для збирання видавничих фондів Товариство “Волинь” влаштували щорічно забави під назвою “Волинська колядка”. З цих видавничих фондів було виділено відповідну суму грошей на оплату ікони “Почаївської Божої Матері” (копія чудотворної ікони, що знаходиться в Почаєві), виконану мистцем О. Фесенком з благословення Митр. Іларіона і ним же й посвячену. Тепер ця ікона прикрашає Митрополічу Катедрі Пресвятої Тройці у Вінніпезі. А в Консисторії Української православної Церкви в Канаді нами оплачено портрет Митр. Іларіона (проф. І. І. Огієнка), написаний олійними фарбами художником І. Холоменюком з Чернівців, Україна. Цей портрет разом з портретами інших митрополитів Канадської Митрополії прикрашає вітальню Консисторії УПЦК.

Інститут Дослідів Волині і Товариство “Волинь” налагодили контакти з Державним університетом ім. Лесі Українки в місті Луцьк, Україна. Президент цих організацій др. Сергій Радчук у місяці червні 1996 року відвідав Університет ім. Л. Українки і з проф. Іваном Олексіюком підписали спільну угоду про евентуальне перенесення наших видань та архівів до цього Університету, де відкрито окреме відділення – “Інститут Дослідів Волині в Діаспорі”, та згадано про продовження його праці й видання дальших чисел Літопису Волині, в Україні.

Завдяки паням Ніні Луговій та Надії Шаварській було заплановано і виконано висилку Літописів та інших наявних видань до всіх наукових закладів, університетів, академічних інституцій, бібліотек та приватних осіб по всій Україні – всього 420 пачок, вагою 30 кг кожна. Тут необхідно особливо наголосити, що ця висилка була здійснена дякуючи поважній сумі грошей, надійшлих до нас із спадщини наших членів д-ра Сергія і пані Марії (свого часу медсестра УПА) Крутюків, які проживали в Денвер, Колорадо, США. Нехай спочивають з Богом. При цій нагоді я хочу висловити сердечну вдячність та похвалу вищезгаданим паням Надії та Ніні за таку колосальну мозольну працю. Щире Вам спасибі.

Інститут дослідів Волині і Товариство “Волинь” протягом 60 років свого існування друкували свої книжки та інші публікації через друкарські книжки Trident Press (“Український голос”) та Christian Press у Вінніпезі. Майже \$300.000.00 було зужито на друк та публікацію видань. Велика подяка і признання належить всім жертводавцям, а особливо Фундації Тараса Шевченка за їх допомогу та жертвенність.

Восени 2005 року ми мали нагоду гостити у Вінніпезі др. Ірину Тюрменко, правнучату племінницю Митр. Іларіона, як дослідника, завдяки стипендії ім. Івана Коляски, наданої Канадським інститутом українських студій при Альбертському університеті. Програма наукового стажування передбачала дослідження українстики, зокрема архіву Митр. Іларіона. При цій нагоді, оскільки праця обидвох організацій була тісно пов’язана з Митр. Іларіоном, вона ознайомила і з працею Інституту Дослідів Волині і Товариства “Волинь” і відкрила загальну картину з життя українських переселенців до Канади, в тому числі різнопланову національно-культурну діяльність волинського земляцтва на канадській землі. Її цікавила видавнича праця наукових установ Дослідів Волині і Товариства “Волинь”, внесок волинян у збереження національних цінностей, формування наукового напрямку в зарубіжній українистиці – волинезнавства.

У 2010 році під фірмуванням міністерства Освіти і Науки України, Національного Авіаційного Університету, Інституту Дослідів Волині і Товариства

“Волинь” – побачив світ випуск книжки під назвою “Нарис історії Товариства “Волинь” та Інституту Дослідів Волині у Вінніпезі” (1949–2009). За цю монографію, яка вийшла з під пера проф. Ірини Тюрменко, ми їй безмежно вдячні. Крім др-а Тюрменко, ми також гостили о. проф. Юрія Мицика та проф. Володимира Сергійчука з України та багато інших.

Щодо наших відносин відносно друку видань в Українському Голосі (Тризуб), то Інститут Дослідів Волині в травні 1983 р. купив 40 уділів в Капіталі Спілки Trident Press Ltd (Преса Тризуб) за суму \$1.000.00 доларів. З огляду на завершення нашої праці, як наш жест і вдячність за минулу співпрацю – даруємо ці уділи назад безкоштовно Спілці “Тризуб” та “Українському Голосу” і при цій нагоді бажаємо їм успіхів.

Не менш важливим є згадати, що Інститут Дослідів Волині і Товариство “Волинь” має свого представника, дійсного багатолітнього члена-кореспондента в м. Луцьку, Волинь, в особі др-а Володимира Рожка. Він автор багатьох книг (34) з історії Церкви і нашого народу, понад 2 тисяч статей-надруків в журналах, збірниках, дослідницьких працях Волині, України і Канади, Америки та Австралії. Його найновіша праця, це книжка “Тарас Шевченко і Волинь”. Ми цінімо його праці і його самого як науковця, дослідника, письменника і щиро дякуємо проф. др. В. Рожку за його творчий вклад в українознавство Волині та Діаспори.

На закінчення до речі буде додати, що Інститут Дослідів Волині і Товариство “Волинь” склали пожертву Конгресові Українців Канади в сумі \$1.000.00 на будову пам’ятника Тараса Шевченка в столиці Канади – Оттаві.

Честь і хвала та многая літа живим членам Інституту Дослідів Волині і Товариства “Волинь”, а відійшлим у вічність нехай буде “Вічная пам’ять”.

За Управу Інституту Дослідів Волині і Товариства “Волинь”:

Др. Сергій Радчук – Президент

о. Др. Степан Ярмусь – Віце Президент

Надія Шаварська – секретар

Ніна Лугова – скарбник

Державний архів Волинської області, Ф. Р-3618, оп. 1, спр. 105, арк. 91–92.

The author characterizes the composition and content of documents of Research Institute of Volyn and Society of Volyn in Winnipeg (Canada) for the 1949–2014 biennium., that have been transferred to the State Archives of Volyn Region in 2014–2015.

Key words: the emigration; Canada; Research Institute of Volyn and Society of Volyn in Winnipeg; the documents; the State Archives of Volyn Region.